Europa-Parlamentet
2024-2029

Udvalget om Kvinders Rettigheder og Ligestilling

2024/2124(INI)

16.7.2025

UDKAST TIL BETÆNKNING

om kvinders iværksætteri i landdistrikter, øområder og regioner i den yderste periferi
(2024/2124(INI))

Udvalget om Kvinders Rettigheder og Ligestilling

Ordfører: Elżbieta Katarzyna Łukacijewska

INDHOLD

Side

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING 3

BEGRUNDELSE 8

BILAG: ERKLÆRINGER OM INPUT 10

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING

om kvinders iværksætteri i landdistrikter, øområder og regioner i den yderste periferi (2024/2124(INI))

Europa-Parlamentet,

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/54/EF af 5. juli 2006 om gennemførelse af princippet om lige muligheder for og ligebehandling af mænd og kvinder i forbindelse med beskæftigelse og erhverv[1],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2023/970 af 10. maj 2023 om styrkelse af anvendelsen af princippet om lige løn til mænd og kvinder for samme arbejde eller arbejde af samme værdi ved hjælp af løngennemsigtighed og håndhævelsesmekanismer[2],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/1158 af 20. juni 2019 om balance mellem arbejdsliv og privatliv for forældre og omsorgspersoner og om ophævelse af Rådets direktiv 2010/18/EU[3],

– der henviser til EU's strategi for ligestilling mellem kønnene 2020-2025,

– der henviser til Den Europæiske Investeringsfonds og Den Europæiske Investeringsbank-Gruppes kønsstrategi[4],

– der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1060 af 24. juni 2021 om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond Plus, Samhørighedsfonden, Fonden for Retfærdig Omstilling og Den Europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond og om finansielle regler for nævnte fonde og for Asyl-, Migrations- og Integrationsfonden, Fonden for Intern Sikkerhed og instrumentet for finansiel støtte til grænseforvaltning og visumpolitik[5],

– der henviser til programmet for kvindelige ledere under Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi og Det Europæiske Innovationsråd[6],

– der henviser til det europæiske forskningsrums ligestillingsplan[7],

– der henviser til sin beslutning af 3. maj 2022 om opnåelse af kvinders økonomiske uafhængighed gennem iværksætteri og selvstændig virksomhed[8],

– der henviser til forretningsordenens artikel 55,

---

[1] EUT L 204 af 26.7.2006, s. 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/54/oj.
[2] EUT L 132 af 17.5.2023, s. 21, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/970/oj.
[3] EUT L 188 af 12.7.2019, s. 79, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1158/oj.
[4] https://www.eib.org/en/publications/online/all/eib-evaluation-gender-strategy.
[5] EUT L 231 af 30.6.2021, s. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.
[6] https://www.eit.europa.eu/our-activities/opportunities/eic-women-leadership-programme.
[7] https://rea.ec.europa.eu/publications/impact-gender-equality-plans-across-european-research-area-0_en.
[8] EUT C 465 af 6.12.2022, s. 54.

– der henviser til udtalelse fra Udvalget om Landbrug og Udvikling af Landdistrikter,

– der henviser til betænkning fra Udvalget om Kvinders Rettigheder og Ligestilling (A10-0000/2025),

A. der henviser til, at kvinder spiller en central rolle i landdistrikternes økonomier, men at de fortsat står over for juridiske, finansielle, kulturelle og infrastrukturmæssige hindringer for iværksætteri og økonomisk uafhængighed; der henviser til, at landdistrikterne er en integreret del af den europæiske levevis, da de repræsenterer balancen mellem tradition og fremskridt;

B. der henviser til, at målrettet praktisk støtte, som f.eks. mikrolån, mentorordninger og forenklede procedurer, kan styrke førstegangsiværksættere;

C. der henviser til, at kvinder i regioner i den yderste periferi og fjerntliggende regioner står over for forstærkede udfordringer og hindringer på grund af isolation, en aldrende befolkning og begrænsede tjenester;

D. der henviser til, at det fortsat er vanskeligt at forene iværksætteri med et familieliv, navnlig i landdistrikterne, hvor offentlige tjenester er begrænsede;

E. der henviser til, at kønsbaseret vold, stigmatisering og manglende støtte undergraver kvinders deltagelse i det sociale og økonomiske liv i landdistrikterne på grund af manglende støttenetværk og mere udtalte traditionelle kønsroller;

F. der henviser til, at digital inklusion er afgørende for kvinders adgang til uddannelse, markeder samt fjernarbejde og innovationsmuligheder; der henviser til, at uddannelse inden for naturvidenskab, teknologi, ingeniørvirksomhed og matematik (STEM) for piger kan bidrage til at udligne kønsforskelle;

G. der henviser til, at støtte til kvinder i landbruget, traditionelle håndværk og kreative sektorer bidrager til lokal økonomisk modstandsdygtighed, kulturbevarelse og generationsskifte;

H. der henviser til, at kønsopdelte data er afgørende for udviklingen af politikker for iværksætteri i landdistrikterne, der effektivt imødekommer kvinders specifikke behov;

Integration af konkurrenceevnen

1. understreger, at kvindelige iværksættere er en central drivkraft for innovation, samhørighed og konkurrenceevne i landdistrikterne; opfordrer til bedre adgang til finansiering af innovation, skræddersyede støtteprogrammer for små og mellemstore virksomheder og muligheder i de grønne og digitale økonomier, så det sikres, at kvindelige iværksættere kan deltage fuldt ud i nye markeder;

2. opfordrer til udvikling af strukturerede mentornetværk og peerlæringsplatforme, navnlig på områder som digitalisering, finanser og administration;

3. opfordrer indtrængende medlemsstaterne til at fremme succeshistorier om kvindelige iværksættere i landdistrikterne gennem oplysningskampagner for at øge synligheden, tilliden og inddragelsen af lokalsamfundet;

4. opfordrer Kommissionen og Det Europæiske Institut for Ligestilling mellem Mænd og Kvinder til i samarbejde med arbejdsmarkedets parter at analysere de vigtigste hindringer for kvinders beskæftigelse og iværksætteri, herunder i regioner i den yderste periferi og fjerntliggende regioner;

5. støtter Kommissionens strategi for opsparings- og investeringsunionen samt oprettelsen og udvidelsen af inklusive finansielle instrumenter, herunder en mærket EU-investeringsopsparingskonto for at øge og lette adgangen til finansiering for EU-virksomheder;

6. opfordrer til målrettede investeringer i digital infrastruktur, kompetenceudvikling og inklusive digitale politiske rammer, der sikrer, at kvinder i landdistrikterne ikke lades i stikken i den digitale omstilling;

7. opfordrer til målrettede foranstaltninger til at forbedre kvinders adgang til jord, finansiering, uddannelse og erhvervsuddannelse, navnlig for kommende kvindelige landbrugere og virksomhedsejere;

8. opfordrer Kommissionen til at øremærke passende finansiering inden for de relevante programmer til støtte for kvindeledede virksomheder i landdistrikter og fjerntliggende områder, navnlig i innovative sektorer og turistsektoren;

Integration af beredskab

9. opfordrer medlemsstaterne til at sikre, at uddannelse omfatter digitale færdigheder og STEM-fag på en måde, der udfordrer skadelige kønsstereotyper og understøtter inkluderende undervisning i samtykke og rettigheder;

10. opfordrer indtrængende medlemsstaterne til at tilbyde uddannelse, beredskabstjenester og infrastruktur på en kønssensitiv måde for at afbøde krisers indvirkning på landdistrikterne;

Traditionel kultur og håndværkskunst

11. glæder sig over lokalsamfund, der værner om deres kvindeledede lokale landbrug og traditionelle håndværk, navnlig dem, der videreføres gennem lokale husmorforeninger, monumenter og museer, som alle bidrager til at fremme turismen og følelsen af stolthed i lokalsamfundet;

12. fremhæver det socioøkonomiske potentiale, som ligger i traditionelle håndværk og cirkulære lokale økonomier, navnlig for ældre kvinder; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at støtte iværksætteri på tværs af generationerne og håndværksbaserede værdikæder gennem uddannelses-, finansierings- og synliggørelsestiltag;

13. tilskynder til fremme af livslang læring, anerkendelse af tidligere læring og digital inklusion for ældre kvinder i landdistrikterne;

14. opfordrer til større støtte til bevarelse af århundredgamle håndværkstraditioner, som f.eks. vævning, broderi og pottemageri, som er blevet videreført gennem adskillige husmorforeninger i landdistrikterne;

Landbrug

15. understreger behovet for at fremme synligheden, anerkendelsen og påskønnelsen af kvinders bidrag til landbruget, herunder på familiebedrifter; opfordrer til lige adgang, uanset køn, til jord, midler under den fælles landbrugspolitik, rådgivningstjenester, innovationsstøtte og arverettigheder;

16. opfordrer medlemsstaterne til at indsamle kønsopdelte data om ejendomsretten til jord, landbrugsmæssigt lederskab og kvinders uformelle bidrag;

17. opfordrer til at træffe foranstaltninger, der støtter unge kvindelige landbrugere, da generationsskifte er afgørende for at opretholde landbrugsaktiviteten, der sikrer både fødevaresikkerheden og dynamiske landsbysamfund;

18. tilskynder til større inklusivitet i landdistrikterne og til modstandsdygtige og velforbundne områder, der leverer sikre produkter og tjenester af høj kvalitet til samfundet som helhed;

Lige adgang til infrastruktur og tjenester

19. understreger, at lige adgang til infrastruktur, som f.eks. højhastighedsinternet og pålidelig transport, er afgørende for, at kvinder i landdistrikterne kan deltage i det økonomiske liv, det uddannelsesmæssige liv og samfundslivet;

20. tilskynder til investeringer i sociale virksomheder, kooperativer og plejerelaterede forretningsmodeller, der styrker kvinder i landdistrikterne og samtidig opfylder lokale behov såsom børnepasning, ældrepleje og trivsel i lokalsamfundet;

21. understreger, at begrænset adgang til sundhedspleje – herunder sundhedspleje for mødre og mentale sundhedstjenester – i uforholdsmæssig høj grad påvirker kvinder i landdistrikter, øområder og regioner i den yderste periferi; opfordrer medlemsstaterne til at sikre basale sundhedstjenesters tilgængelighed, prisoverkommelighed og kontinuitet gennem mobile klinikker og telemedicin;

Vold

22. anerkender, at kønsbaseret vold, herunder vold i hjemmet, økonomisk, seksuel og psykisk vold, er en alvorlig hindring for kvinders autonomi og deltagelse i det økonomiske liv i landdistrikter og øområder;

23. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at sikre, at kvinders iværksætteri i landdistrikter, øområder og regioner i den yderste periferi får tilstrækkelig støtte under den flerårige finansielle ramme for perioden efter 2027, herunder finansiering gennem relevante programmer såsom den fælles landbrugspolitik, Horisont Europa og et digitalt Europa; understreger betydningen af at lette adgangen til EU-finansiering for

kvindeledede virksomheder i landdistrikterne, kooperativer og lokalsamfundsbaserede projekter;

24. gentager behovet for en omfattende EU-strategi for kvinders iværksætteri i landdistrikter, øområder og regioner i den yderste periferi og opfordrer til at der udtrykkeligt afsættes særlige finansielle midler og indføres finansieringsmekanismer til fordel for denne strategi;

°

° °

25. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet og Kommissionen.

BEGRUNDELSE

Kvinder i landdistrikter, øområder og regioner i den yderste periferi er centrale drivkræfter for trivsel i lokalsamfundet, økonomisk modstandsdygtighed og social samhørighed. I EU, herunder i lande som Polen, står kvinder dog fortsat over for sociale, finansielle eller juridiske hindringer, der begrænser deres fulde økonomiske deltagelse. Denne betænkning har til formål at kaste lys over disse udfordringer, samtidig med at der fremsættes praktiske og målrettede anbefalinger med henblik på at styrke kvinders iværksætteri, sociale inklusion og langsigtede økonomiske uafhængighed i landdistrikterne.

I mange medlemsstater er kvinder i landdistrikterne uforholdsmæssigt hårdt ramt af manglende adgang til finansiering, økonomisk overkommelig børnepasning, tilstrækkelige transportforbindelser, digital infrastruktur og kønssensitive støttesystemer. Selv om lønforskellen mellem kønnene og den traditionelle omsorgsbyrde findes selv i byområder, er problemet mere udtalt i landdistrikterne. I Polen kombinerer kvinder i perifere og tyndt befolkede kommuner f.eks. ofte ubetalt plejearbejde med uformelt arbejde eller familielandbrug uden anerkendelse eller social beskyttelse. Ikke desto mindre har græsrodsinitiativer, som f.eks. lokale husmorforeninger eller kooperativer i landdistrikterne, vist, at kvinder med den rette institutionelle støtte kan stå i spidsen for vellykkede lokale økonomier, bevare kulturarven og opbygge inklusive innovationsøkosystemer.

I denne betænkning understreges behovet for at skifte fra isolerede interventioner til en mere omfattende og kønsorienteret tilgang. Den opfordrer til at integrere ligestilling mellem kønnene i alle politikker for udvikling af landdistrikterne, samhørighed, digitalisering og landbruget. Dokumentet understreger også betydningen af at indsamle kønsopdelte data, øge bevidstheden om kvinders bidrag til lokale økonomier og støtte deres deltagelse i STEM-fagene og den digitale omstilling. Sådanne foranstaltninger er afgørende for at sikre, at kvinder ikke lades i stikken i forbindelse med omstillingen af landdistrikterne.

Der lægges særlig vægt på tilgængeligheden af finansiering. Kvindelige iværksættere i landdistrikterne, navnlig førstegangsiværksættere eller dem, der arbejder inden for pleje, turisme eller traditionelle håndværkssektorer, har stadig uforholdsmæssigt store vanskeligheder med at få adgang til kredit og erhvervsstøtte. I den forbindelse hilser betænkningen initiativet vedrørende en EU-investeringsopsparingskonto velkommen og opfordrer til en særlig udgave, der er skræddersyet til kvinder i landdistrikterne. Kommissionen og medlemsstaterne opfordres endvidere indtrængende til at sikre, at den flerårige finansielle ramme (FFR) for perioden efter 2027 indeholder øremærkede midler til kvinders iværksætteri under den fælles landbrugspolitik, Horisont Europa og et digitalt Europa.

Betænkningen indeholder også overvejelser om beskæftigelsen i landdistrikterne med hensyn til ligestilling mellem kønnene. På trods af den centrale rolle, som kvinder spiller i landbrugsproduktionen og bedriftsforvaltningen, er de ofte usynlige i officielle statistikker og politikudformningen. Adgang til jord, rimelig aflønning, arverettigheder og adgang til midler fra den fælles landbrugspolitik er fortsat en udfordring. Som den forskning, der blev præsenteret for FEMM-udvalget, viser, er mønstre, som f.eks. "søn som arving" og undervurderingen af kvinders bidrag, stadig vidt udbredte i mange medlemsstater, herunder Polen.

Betænkningen omhandler ud over økonomiske aspekter forbindelsen mellem adgang til

tjenester, vold og udstødelse. Kønsbaseret vold er et udbredt fænomen, der ofte ikke indberettes i landdistrikterne på grund af stigmatisering, mangel på tjenester og stærke traditionelle kønsroller. Betænkningen understreger det presserende behov for tilgængelige, fortrolige og velfinansierede støtteordninger samt for samfundsbaserede oplysnings- og forebyggelsesforanstaltninger.

Det er vigtigt at bemærke, at dette initiativ ikke kun er en reaktion på eksisterende uligheder. Det tilbyder også en vision. En vision om inklusiv udvikling af landdistrikterne, hvor kvinder ikke er reduceret til en sidebemærkning, men er centrale aktører, hvor traditionelle håndværk, landbruget, cirkulære økonomier og digital innovation ikke udelukker hinanden, men er indbyrdes forbundne, og hvor kvinders arbejde er synligt, værdsat og støttes.

Betænkningen tager udgangspunkt i eksisterende EU-lovgivning og -strategier, herunder direktivet om løngennemsigtighed, direktivet om balance mellem arbejdsliv og privatliv og strategien for ligestilling mellem kønnene 2020-2025. Den er i overensstemmelse med målsætningerne i forordningen om fælles bestemmelser og principperne om integration af kønsaspektet og territorial samhørighed.

Ved udarbejdelsen af denne betænkning blev der taget højde for bidrag fra akademiske eksperter, civilsamfundet og medlemmer af Europa-Parlamentet. Ordføreren vil gerne takke alle dem, der har delt deres erfaringer, analyser og praktiske eksempler. Deres input har bidraget til at udforme et politisk oplæg, der er både ambitiøst og tager udgangspunkt i virkeligheden.

Kvinders iværksætteri i landdistrikterne er ikke et nicheproblem. Det er et spørgsmål om retfærdighed, samhørighed og bæredygtig udvikling. Det er tid til at handle.

BILAG: ERKLÆRINGER OM INPUT

I henhold til artikel 8 i bilag I til forretningsordenen erklærer ordføreren, at hun i sin betænkning har medtaget input om forhold, der vedrører sagens emne, som hun har modtaget som led i udarbejdelsen af udkastet til betænkning fra følgende interesserepræsentanter, der er omfattet af anvendelsesområdet for den interinstitutionelle aftale om et obligatorisk åbenhedsregister[1], eller fra følgende repræsentanter for offentlige myndigheder i tredjelande, herunder deres diplomatiske repræsentationer og ambassader:

1. Interesserepræsentanter, der er omfattet af anvendelsesområdet for den interinstitutionelle aftale om et obligatorisk åbenhedsregister
South East Technological University - Irland
Yolo - you only live once
Vereniging Universiteiten van Nederland
University of Galway
2. Repræsentanter for offentlige myndigheder i tredjelande, herunder deres diplomatiske repræsentationer og ambassader

Ordføreren har udarbejdet ovenstående liste på eget ansvar.

Når fysiske personer er identificeret på listen ved deres navn, deres funktion eller begge, erklærer ordføreren at have forelagt de pågældende fysiske personer Europa-Parlamentets databeskyttelsesmeddelelse nr. 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), hvori de gældende betingelser for behandling af deres personoplysninger og rettighederne forbundet med denne behandling er fastlagt.

[1] Interinstitutionel aftale af 20. maj 2021 mellem Europa-Parlamentet, Rådet for Den Europæiske Union og Europa-Kommissionen om et obligatorisk åbenhedsregister (EUT L 207 af 11.6.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).